

Sommer / 30

Dansk reggae gør comeback på Roskilde Festival

Foto: Torkil Adersen/Scampix

Analyse af Michael Kristiansen / 4

For både Socialdemokratiet og De Radikale er SF's afsporing af debatten ekstra frustrerende

Foto: Magnus Møller

Ny TDC-chef / 10-11 og 32

Carsten Dilling skal holde TDC på sporet

Landbruget hævler af på milliardgæld

Indtjeningen stiger i landbruget. Og med lige så lyse udsigter i år og til næste år kan landmændene få betalt af på den 350 mia. kr. store gæld, der især blev opbygget, i årene før finanskrisen satte ind.

- Stor forskel på de bedste og de dårligste
- Landmand: "Jeg ser virkelig lyst på fremtiden"

Side 6-7

Svineproducent Morten Bjerre Nielsen fra Sørvad ved Herning ser lyst på fremtiden. Foto: Hans Christian Jacobsen

Olieudvinding

Rekordomsætning år efter år hos oliemilliardær

Side 8

Foto: Steen Achtmann

Vækstkrise

EU's vækstpagt for svag til at vende negativ spiral

Side 18-19

Støttet af
Fødevareministeriet og EU

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

Landdistrikter.dk

Den Europæiske
Landbrugsfond for Udvikling
af Landdistrikterne

Danmark og EU investerer i landdistrikterne.

VERDENS MEST BÆREDYGTIGE BILMÆRKE

DOW JONES SUSTAINABILITY INDEX HAR KÅRET BMW TIL
VERDENS MEST BÆREDYGTIGE BILMÆRKE 7 ÅR I TRÆK.

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Svineproducent Morten Bjerre Nielsen øjner gode tider i takt med, at manglen på mad vil stige globalt og, at kødforbruget vil vokse specielt i Kina.
Foto: Hans Christian Jacobsen

5 Spørgsmål

Af Bjarne Bang, journalist

Flere års fremgang kan da kun glæde

- En fremgang i driftsresultatet fra en lille halv mio. kr. til godt en halv mio. kr. batter vel ingenting?**
Næh, ikke i det store spil. Men efter en gennemsnitlig indtjening i 2004-2008 på bare 100.000 kr. og et minus på en halv mio. kr. i 2009 skal landmænd, kreditgivere, følgeindustrier og hele fødevarerindustrien, som er en valutagenerator for Danmark, da glæde sig over flere års uafbrudt fremgang. Selv om det er på et lavt niveau.
- Er der da slet ikke nogle, der klarer sig godt?**
Jo, jo. De allerbedste tjener mange penge. Den bedste tredjedel får i snit i 2012 og 2013 små 2 mio. kr. ind på driften. Og en del i dén gruppe trækker snittet op. Men tallene er før, der er sat noget som helst af til aflønning af ejeren og hans egenkapital.
- Hvad med erhvervets kæmpemæssige milliardgæld?**
Den gør ondt og har pr. landmand et niveau, der tales om ude i verden. Men landmænd og kreditgivere havde – af frygt for at gå glip af noget – desværre meget travlt op til finanskrisen.
- Hvad sker der hvis eller når renten stiger?**
Så gør gælden endnu mere ondt. Og endnu flere skal have solgt deres bedrifter og ud af erhvervet.
- Hvordan det?**
På samme måde som det er sket hidtil – også i andre erhverv. De bedste skal overtage de dårligste. De største og dygtigste skal være større, og de andre skal stoppe. Der er altid en køber til det knappe gode landbrugsjord. Hvis prisen er rigtig. Strukturudviklingen bremser dog af, at finanssektoren er presset af skrappe kapitalkrav, tab, osv. og ikke ubetinget har lyst til at finansiere en masse landbrugshandler. Mange af de store landbrug sælges derfor i dag i småbidder til flere købere.

“Jeg ser virkelig lyst på fremtiden”

■ **LANDBRUG**
Af Bjarne Bang

Svineproducentparret **Mette** og **Morten Bjerre Nielsen** har to gange i deres erhvervs-karriere haft røde tal i deres vestjyske landbrug. Det var budgetterede underskud i 2008 og 2009 i kølvandet på store investeringer i nye bygninger og staldanlæg. I dag tjener de gode penge på den daglige drift. Var det ikke lige, fordi **Finanstilsynet** vil bestemme, hvor meget landbrugsjord skal koste, var der ikke mange skygger for optimismen på ejendommen ved Sørvad på Herning-Holstebro ejerne.

I Kina spiser de kød

“Jeg ser virkelig lyst på fremtiden. Der kommer i endnu større omfang til at mangle mad i verden. Der lægges begrænsninger på landbrugerhvervet i Danmark, men det gør ikke manglen på fødevarer mindre. Flere og flere forbrugere vil i f.eks. den kinesiske mellemklasse have kød,” siger Morten Bjerre Nielsen, der forventer stigende kødpriser og anser risikoen for kornpriser helt i bund som små.

I 2007 og 2008, da **Børsen** og landbruget analyserede

regnskabstallene, havde svineproducenten en af de hurtigst voksende landbrugsbedrifter herhjemme. I 2008 efter en vækst på op mod 600 pct. over fire år, var det faktisk det hurtigst voksende.

som parret lagde helt tilbage i 2000. Også selv om finanskrisen ikke var med i planerne.

“Vi holder os flydende, det gør vi. Den største udfordring er nok markedsværdien på nogle af de swaps, vi lod os

“Finanstilsynet straffer jo os ved at binde bankerne på denne måde. Det går ud over de landmænd, der faktisk klarer sig godt”

Morten Bjerre Nielsen, landbrugsgazelle og svineproducent

Mette og Morten Bjerre Nielsen har 1200 søer. De får hvert år mere end 50.000 smågrise, som sælges videre til to faste aftagere, der laver dem til slagtesvin. Parret producerer

1200

søer der årligt giver mere end 50.000 smågrise har Morten Bjerre i sine stalde

selv ca. 1000 slagtesvin. Ved siden af den animalske produktion driver parret sammen med seks ansatte mere end 400 hektar og ejer selv det meste af jorden. Så det går efter planen,

overtale til at gå ind i. Og så det, at Finanstilsynet åbenbart kender værdien på landbrugsjord bedre end andre,” siger den 37-årige svineproducent og spørger, hvordan man i København kan bestemme, “at prisen på en hektar skal være 120.000 kr., hvis vi kan forrente en pris på 180.000 kr.”

“Det går selvfølgelig ikke lige godt for alle landmænd. Det er også sundt, at man skal tjene på den daglige drift i stedet for at belåne friværden i jorden. Men Finanstilsynet straffer jo os ved at binde bankerne på denne måde. Det går ud over de landmænd, der faktisk klarer sig godt.”

bjba@borsen.dk

Enorm forskel på de bedste og dårligste

■ **LANDBRUG**
Af Bjarne Bang og Jens Theil

I hele træskolængder er der mindst 1 mio. kr. i forskel på den gennemsnitlige fuldtidslandmands driftsresultat og de bundlinjer, som den bedste tredjedel af bønderne præsterer. Forskellen er den samme – 1 mio. kr., hvis man kigger nedad mod de landmænd, der har den ringeste indtjening.

Det oplyser erhvervsøkonomisk chef **Klaus Kaiser**, Videncentret for Landbrug, som er ved at være klar med en ny indtjeningsprognose.

Klaus Kaiser har ingen præcise tal for underskuddet i den nederste tredjedel, men fastslår, at “der er en ekstremt stor spredning i resultaterne fra en topsvineproducent til en bundmælkeproducent.”

Sektorerne svin og mink trækker landbrugets gennemsnit op, mens kvæg trækker ned. En svinefarmer, der både har søer og slagtesvin, får i år et resultat på godt 1,6 mio. kr. Er han i den bedste tredjedel anlås resultatet til 2,3 mio. kr.

Chefkonsulent **Susanne Clausen**, Videncentret for Landbrug, oplyser, at for de mindre og de større kvægbedrifter ligger de 10 pct. med den ringeste indtjening henholdsvis 1,1 mio. kr. og 2,5 mio. kr. under gennemsnittet i deres gruppe. Tallene er farvede af, at et antal store nødlidende kvægbrug ikke har kunnet ejerskiftes, men generelt er forklaringen på forskellene simpelthen driftsledelse. En del landmænd kæmper fort-

sat med at styre landbrug, der er vokset meget. I **Spar Nord**, der har stor eksponering mod landbruget og derfor ser mange landbo-regnskaber, bekræfter adm. direktør **Lasse Nyby**, at der er stor forskel på top og bund.

“Den tendens, vi kan se, er, at de, der gør det godt, gør det faktisk rigtig fornuftigt, og de, der har det svært, får det sværere og sværere.”

bjba@borsen.dk
jeth@borsen.dk

landbrug

en investering, og dermed er der bedre muligheder for at få investeringer finansieret,” siger Klaus Kaiser.

Hos en af landbrugets store långivere, **DLR Kredit**, maner

Mange landmænd vil gerne i gang med investeringer, men der skal noget til at overbevise kreditgiverne om, at der skal investeres nu. Vi ser da hver dag, at der investeres i land-

Generelt er det fortsat svært at opnå finansiering, oplyser **Lasse Nyby**, direktør i **Spar Nord**.

“Det er ikke det mest spændende erhverv at drive forretning i. Man er stadig – og det hænger sammen med, at gælden i landbruget er relativt høj – meget afhængig af en fornuftig lav rente. Vi tror, vi kommer til at bruge en del ressourcer på landbruget både i år og næste år. Landbrugets trængsler er ikke akut ovre.”

bjba@borsen.dk
jeth@borsen.dk

LÆS MERE OM
Landbrugets
økonomi på vfl.dk

“Mange landmænd vil gerne i gang med investeringer, men der skal noget til at overbevise kreditgiverne om, at der skal investeres nu”

Bent Andersen, adm. direktør, DLR Kredit

adm. direktør **Bent Andersen** til besindighed.

“Det er bestemt positivt, at indtjeningen stiger. Men så meget tjenes der altså heller ikke i landbruget, og vi har et historisk lavt renteniveau.

bruget, men noget boom, skal man ikke vente,” siger Bent Andersen og tilføjer, at en større indtjening forhåbentligt vil sætte skub i ejendoms-handlerne samt de nødvendige generationsskifter.